

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казахский национальный педагогический университет имени Абая
Kazakh National Pedagogical University after Abai

ХАБАРШЫ ВЕСТНИК BULLETIN

«Филология ғылымдары» сериясы

Серия «Филологические науки»

Series «Philological sciences»

№3(61)

Алматы, 2017

Абай атындағы
Қазақ ұлттық педагогикалық
университеті

ХАБАРШЫ

«Филология ғылымдары» сериясы,
№3(61), 2017

Шығару жиілігі – жылына 4 нөмір.
2000 ж. бастап шығады

Бас редактор
п.ғ.д., профессор, академик
Б.Ө. Сманов

Бас редактордың орынбасары
ф.ғ.д., профессор
Б.Әбдіғазыұлы

Ғылыми редакторлар
ф.ғ.д., проф. С.Ж. Әбішева
п.ғ.д., доцент Ж.Т. Дәулетбекова
ф.ғ.к. А.Д. Ибраева

Редакция алқасы:
ф.ғ.д., проф.

У.М. Бахтиреева (Ресей),
PhD докторы, проф.

И.З. Белобровцева (Эстония),
ф.ғ.д., проф.

Ердоған Алтынкайнар (Түркия),
ф.ғ.д., проф.

А.К. Киклевич (Польша),
ф.ғ.д., проф.

Нефагина Г.Л. (Польша),
магистр, проф.

Ноначо Сусуму (Жапония),
п.ғ.д., проф.

Н.И. Ишекеев (Қырғызстан),
ф.ғ.д., проф.

Жан Диңжиң (Қытай),
п.ғ.д., проф.

Чан Дин Лам (Вьетнам),
ф.ғ.к. Ж.А. Қоқанова
(жауапты хатшы)

© Абай атындағы
Қазақ ұлттық педагогикалық
университеті, 2017

Қазақстан Республикасының мәдениет
және ақпарат министрлігінде 2009 жылы
мамырдың 8-де тіркелген №10109-Ж

Басуға 08.12.2017 қол қойылды.
Пішімі 60x84¹/₈. Көлемі 16,25 е.б.т.
Таралымы 300 дана. Тапсырыс 81.

050010, Алматы қаласы,
Достық даңғылы, 13.
Абай атындағы ҚазҰПУ

Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университетінің
«Ұлағат» баспасы

М а з м ұ н ы
С о д е р ж а н и е
C o n t e n t

ТІЛ БІЛІМІ
ЛИНГВИСТИКА
LINGUISTICS

Аманбаева А.Ж., Жұмабаева Ж.Т. Сөз таптары мен сөздердің байланысу түрлерін сөйленім синтезіне икемдеудің жолдары.....	9
Amanbaeva A., Zhumabaeva Zh. Ways of adaptation of parts of speech and types of connection of words in word-combination for synthesis of speech.....	13
Амирбекова А.Б. Тіл және ойлау: ұғым мен ұғыну мәселелері... Amirbekova A. Language and thinking: problems of understanding and concepts.....	14 19
Арзиева А.Т., Арзиев Р.У. «Құтты білікте» омонимдердің қолданылуы..... Arziyeva A., Arziyev R. The use of homonyms “Kutti bilik”.....	19 23
Әміржанова Н.С., Үркінбаев С.Ж. Эколингвистиканың негізгі аспектілері..... Amirzhanova N., Urkinbaev S. Main aspects of ecolinguistics.....	23 27
Багирова Г.Ф. Фоновая информация и ее влияние на формирование языковой личности..... Bagirova G. Background information and its influence on the formation of the language personality.....	27 34
Ермекова Т.Н., Ескермесова Г.А. Лингвистикалық білімдер жүйесіндегі пунктуация Yermekova T., Yeskermessova G. The punctuation in systems of linguistic studies.....	34 39
Ерсұлтанова Г.Т. Тілдік тұлға ұғымының қалыптасу тарихы..... Yersultanova G. The history of formation of the phenomena linguistic persona.....	39 44
Есенова Қ.Ө. Лингвоязықтану пәнінің негізгі ұғымдары..... Esenova K. Basic concepts of discipline linguopolitology.....	44 49
Жұбанов А.Қ., Жаңабекова А.А., Карбозова Б.Д. Қазақ лингвистерінің ерекше міндеттерінің бірі – ұлттық қазақ тілі корпусын қалыптастыру..... Zhubanov A., Zhanabekova A., Karbozova B. Creation of national corps of Kazakh is an especially important task of the Kazakh linguists.....	50 56
Жұмабеков Қ.Ж. Жылқы тұлғаның қазақ және түрік тілдері мақал-мәтелдеріндегі қолданысы Zhumabekov K. The use of horses in the kazakh and turkish proverbs.....	56 59
Жунисова М. Kazakh literary language (historical periodization)... Жунисова М.А. Қазақ әдеби тілі (тарихи дәуірлеу).....	59 64

Казахский национальный педагогический университет имени Абая

ВЕСТНИК

Серия «Филологические науки», №3(61), 2017

Выходит с 2000 года.
Периодичность – 4 номера в год

Главный редактор
д.п.н., профессор
Б.У. Сманов

Зам. гл. редактора
д.ф.н., профессор, академик
Б.Абдигазизулы

Научные редакторы
д.ф.н., проф. С.Д. Абишева
д.п.н., доцент Ж.Т. Даулетбекова
к.ф.н., А.Д. Ибраева

Редакционная коллегия:
д.ф.н., проф.

У.М. Бахтикиреева (Россия),
доктор Ph(D), проф.

И.З. Белобровцева (Эстония),
д.ф.н., проф.

Ердоган Алтынкайнар (Туркия),
д.ф.н., проф.

А.К. Киклевич (Польша),
д.ф.н., проф.

Г.Л. Нефагина (Польша),
магистр, проф.

Ноако Сусуму (Жапония),
д.п.н., проф.

Н.И. Ишекеев (Кыргызстан),
д.ф.н., проф. Жан Динжин (Китай),
д.п.н., проф. Чан Дин Лам (Вьетнам),
к.ф.н. Ж.А. Коканова
(ответ. секретарь)

© Казахский национальный педагогический университет имени Абая, 2017

Зарегистрировано
в Министерстве культуры и информации
Республики Казахстан
8 мая 2009 г. №10109-Ж

Подписано в печать 08.12.2017.
Формат 60x84 1/8.
Объем 16,25 уч.-изд.л.
Тираж 300 экз. Заказ 81.

050010, г. Алматы,
пр. Достык, 13. КазНПУ им. Абая

Издательство «Ұлағат»
Казахского национального педагогического университета имени Абая

Исмайлова Г.Н. Концепт «мать» в азербайджанской паремииологии.....	65
Ismayilova G. Concept “mother” in azerbaijani paremiology.....	68
Қарағұлова Б.С., Жаналықызы А. Оралхан Бөкейдін «Жылымык» әңгімесіндегі прецедентті атаулар.....	68
Karagulova B., Zhanalykyzy A. Precedent names in the story «Zhylymyk» of Oralkhan Bukei.....	72
Қасым Б., Сембиева С. Тілдік бірліктердегі бағалауыштық коннотацияның табиғаты.....	72
Kasym B., Sembieva S. The nature of the appraisal connotation in the language unit.....	75
Қобланова А., Әбедин А.Н. Қазақ және башқұрт халықтарындағы дастархан этикетінің әлеуметтік-тілдік қыры.....	76
Koblanova A., Abedin A. Socio-linguistic feature of the etiquette of the feast kazakh and bashkir peoples.....	80
Құлманов С.Қ. Шет тілінен енген терминдерді транслитерациялау және транскрипциялау мәселесі.....	80
Kulmanov S. Problems of translation and transkription of the borrowed foreign terms.....	85
Mizamkhan B., Nukhsatkyzy L. Linguocultural aspects of the notion of political discourse	86
Мизамхан Б.М., Нухсатқызы Л. Саяси дискурс ұғымының лингвомәдени аспектілері.....	89
Мұхаммади Қ.Т. Бала тіліндегі етістіктер және аспектуалды семантика.....	89
Mukhamadi K. Semantics in childhood verbs and aspect	93
Оспанғазиева Н.Б. Қазақ тіліндегі дыбыстардың фонологиялық сипаты.....	93
Ospangazyieva N. Phonological description of sounds in the kazakh language.....	96
Saibekova N. The importance of A.Baitursynuly’s alphabet.....	96
Сайбекова Н.У. А.Байтұрсынұлы әліпбиінің маңыздылығы.....	99
Сейденова С.Д. Изучение художественного текста в аспекте межкультурной коммуникации (на примере анализа повести Б.Момышулы «Наша семья»).....	100
Seidenova S. Studying of the literary text in aspect of cross-cultural communication (on the analysis of the story "Our family"of B.Momyshuly).....	105
Смағұлова Г.Н., Чукенаева Г.Т. Алаш қайраткерлерінің лингвоэкологиялық идеялары.....	105
Smagulova G., Chukenayeva G. Linguoecological ideas of alash’s activity.....	113
Тайжанов Ұ.О. Аксиологиялық лингвистиканың семантикасы... ..	114
Taizhanov U. The semantics of axiological linguistics.....	118
Өтебаева Э.Ә. Мемлекеттік тілдің лингвистикалық базасын құраған жаңа қазақ сөздіктері.....	118
Utebayeva E. Kazakh new dictionaries that have formed the linguistic base of the state language	122

BULLETIN

«Bulletin KazNPU named after Abai»
Series «Philological sciences»
№3(61), 2017

Editor in chief
doctor of pedag. sc., prof., academician
B.U. Smanov

Deputy Chief Editor
doctor of philology, professor
B. Abdigaziuly

Scientific editors
doctor of philology, professor S.D. Abisheva
doctor of pedagogical sciences,
assistant professor Zh.T. Dauletbekova
candidate of Philology A.D. Ibrayeva

The editorial board members:

doctor of Philology, professor
U.M. Bakhtikireeva (Russia),
PhD, professor
I.Z. Belobrovcova (Estonia),
doctor of Philology, professor
Erdogan Altynkainak (Turkey),
doctor of Philology, professor
A.K. Kiklevich (Poland),
doctor of Philology, professor
G.L. Nefagina (Poland),
master, professor
Nonako Susumu (Japan),
doctor of pedagogical sciences, professor
N.I. Ishekeyev (Kyrgyzstan),
doctor of Philology, professor
Zhan Dingzhing (China),
doctor of pedagogical sciences, professor
Chan Din Lam (Vietnam),
candidate of Philology Zh.A. Kokanova
(Executive secretary)

© Kazakh National Pedagogical
University named after Abai, 2017

Registered in the Ministry of Culture and
Information of the Republic of Kazakhstan
8 May 2009 №10109-Zh/Ж

Signed in print 08.12.2017
Format 60x84 1/8.

Volume 16,25 teaching and publishing lists
Number of copies 300, Order 81.

050010, Almaty, Dostyk avenue 13,
KazNPU named after Abai

Publishing House "Ulagat" of the Kazakh
National Pedagogical University named after
Abai

ӘДЕБИЕТТАНУ
ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ
LITERATURE

Абишева У.К. Концепции бытия в русской литературе начала XX века.....	123
Abisheva U. The concept of being in Russian literature, beginning XX century	129
Асылбекұлы С., Токшылықова Г.Б. Постмодернизм әдебиетінің негізгі белгілері.....	130
Assylbekuly S., Tokshylykova G. The main features of the literature of postmodernism	138
Бораш Р.Б., Нокербан Б. Ұлттық драматургияның қалыптасуындағы М.Әуезовтің шығармашылық қызметі	138
Borash R., Nokerban B. M.Auezov's creative work in the formation of the national drama.....	141
Векилова Г.М. Миф о близнецах в азербайджанской сказке «Прекрасная Фатма».....	142
Vekilova G. Myth of the twins in the azerbaijani fairy-tale "Goychak Fatma".....	147
Жорабай Т.С. «Құтты білік» дастанындағы елдік идеялар: жалпы сипаты, сюжет пен композициялық астар.....	148
Zhorabay T. The folk ideas of the poem "kutadgu bilig": a general description, overtones of the plot and composition.....	153
Жундибаева А.К., Хасенова И.К. Шәкәрім шежіресі және Шәкәрім дәстүрі.....	153
Zhundibayeva A., Khassenova I. Chronicle Shakarim and traditions of Shakarim.....	156
Зайцева О.С. Проблема интертекста в современной науке.....	156
Zaitseva O. The problem of intertext in modern science	161
Кушкимбаева А.С. Кейіпкердің төл сөзі – тілдік тұлға бейнесінің бір көрінісі.....	161
Kushkimbayeva A. The word character is one of the manifestations of linguistic identity.....	166
Мадатов Ф.Ф. Великий тюрколог Фуад Көрпюлю о генезисе тюркской литературы (фольклорный контекст).....	166
Madatov F. The great turkologist Fuad Koprulu about the genesis of the turkical literature (folklore context).....	171
Орда Г., Асқарова Г. Қазіргі қазақ поэмасындағы дәстүр ұласуы (Сәулеш Шәтенованың «Қыз Данай» поэмасы негізінде)..	172
Orda G., Askarova G. Development of tradition in a kazakh poem (based on a poem «Qyzdanai» of Saulesh Shatenova).....	177
Поляк З.Н. Лирические циклы Н.Черновой.....	177
Polyak Z. Lyrical cycles of N.Chernova.....	181
Пірәлі Г.Ж. XX ғасырдағы эпистолярлық мәдениет және интерпретация мәселелері (М.О. Әуезовтің Зоя Кедринамен жазысқан хаттары негізінде).....	181
Prali G. Culture and interpretation problems of epistolary heritage of the twentieth century (by correspondence M.O. Auezov with Z.Kedrina).....	185

Тамаев А., Нүрекешова Ә.А. «Москва үшін шайқас» романындағы кейіпкерлер образы.....	185
Tamaev A., Nurekeshova A. The image of heroes novel «Moscow is behind us».....	190
ПЕДАГОГИКА МЕН ӘДІСТЕМЕ МӘСЕЛЕЛЕРІ ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ И МЕТОДИКИ PEDAGOGY AND METHODOLOGY PROBLEMS	
Абдуова Б.С., Асанова Ұ.О. Студенттердің білімін бағалаудағы «жомарттық» пен шынайылық.....	191
Abduova B., Assanova U. «Generosity» and honesty in students knowledge evaluation.....	195
Алимжанова Г.М. Фундамент качественного образования – использование компетентностного подхода.....	196
Alimzhanova G. The foundation of qualitative education – the use of the competent approach.....	200
Байхадамова Б.Е. Райымбекқызы А. Үштілділік – бәсекеге қабілетті елдер қатарына апаратын басты жол.....	201
Baikhadamova B., Rayymbekyzy A. Trafficking – the way leading to the competitiveness of the country in the future.....	204
Бектурганова К.К. Актуализация креативных способностей учащихся на уроках литературы через необычные средства представления учебного материала и включение учащихся в деятельность.....	205
Bekturganova K. Updating the creative abilities of students in literature lessons through unusual means of presenting educational material and including students in activities.....	207
Джаркинбаева Г.А., Байтенова Г.А. Үш тұғырлы тіл саясаты – жастардың жарқын болашаққа жолы.....	208
Djarkinbaeva G., Baitenova G. Three-line policy – the way for the future generation.....	212
Джубанова Г.Д., Таирова Н.А. К вопросу о полиязычии и коммуникативно-речевой компетенции в студенческой среде Казахстана.....	212
Dzhubanova G., Tairova N. On the issue of poly-linguism and communicative-speech competence among the students of Kazakhstan.....	220
Yeshimbetova Z. Information technologies in teaching a foreign language.....	220
Ешімбетова З.Б. Шетел тілін оқытудағы ақпараттық технологиялар.....	223
Жундибаева А.К., Байғазина Ә.Ж. Орта мектептегі он екі жылдық білім беру жүйесіне көшу мәселесі.....	224
Zhundibayeva A., Baigazina A. Question of transition to 12-year-school training in secondary school.....	228
Кенжебаева Г.М. Қалыптастырушы бағалауды жүргізудің әдіс-тәсілдері.....	228
Kenzhebayeva G. Methods of establishment of shaping evaluation....	232

Nurgaliyeva S., Assavbayeva G., Espolova G. Kazakhstan language policy: trilingual concept.....	232
Нұрғалиева С.А., Асаубаева Г.Б., Есполова Г.К. Қазақстандағы үштілділік тіл саясаты.....	236
Rakhmetova R. Basic function of language and realization of speech	237
Рахметова Р.С. Тілдің негізгі қызметтері және оны тілдесімде қолдану.....	240

**АУДАРМАТАНУ
ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЕ
TRANSLATION**

Мухтарова С.С. Перевод казахской безэквивалентной лексики способом транслитерации (на материале трилогии И.Есенберлина «Кочевники».....	242
Mukhtarova S. Translation of kazakh non-equivalent vocabulary by transliteration method (on the basis of I.Esenberlin trilogy “Nomads”).....	245

**ЖУРНАЛИСТИКА
JOURNALIST**

Турсын К.Ж. Творческий путь Совета Масгутова.....	247
Tursyn K. Creative way of Sovet Masgutov.....	251
БІЗДІҢ АВТОРЛАР	252
НАШИ АВТОРЫ	255
OUR AUTHORS	258

Білім және ғылым саласындағы бақылау Комитеті Алқасының (2003 жылғы 26 маусым №433-3 ж бұйрығы) шешімі негізінде Абай атындағы ҚазҰПУ-нің Хабаршы журналының «Психология» сериясын психология ғылымдары бойынша диссертациялардың негізгі ғылыми нәтижелерін жариялайтын басылымдар тізбесіне енгізілгені туралы хабарлайды.

На основании решения Комитета по контролю в сфере образования и науки (приказ №433-3 ж от 26 июня 2003 г.) Вестник КазНПУ им. Абая, серия «Психология» внесен в перечень изданий для публикаций основных научных результатов диссертаций по психологическим наукам.

On the basis of decision of Committee for control in sphere of education and science (order №433-3 ж from June 26.2003) Bulletin of Abai Kazakh national pedagogical university, series «Psychology» is included into the list of issues to publish the basic scientific results of dissertation of psychological sciences.